

Inserati se sprejemajo in valja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
administracije in ekspedicijskega
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljam
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Dolenjci, čujte, čujte!

Med vsemi deli naše sploh ne bogate de-
žele je skoraj najrevnejša stran dolenjska. Ne
le, da so zemljiša tam jako razkosana in na-
vadno tako majhna, da velike družine rediti
ne morejo, bila je nekaj let sim zaradi toče
in povodnji tudi letina jako slaba. Zapored za-
dela je razne okraje na Dolenjskem toča ali
povodenj ter v malo trenutkih pokončala pri-
delke, ki bi bili morali družine rediti skoz
celo leto.

Nasledek teh britkih nesreč ni le ta, da
morajo ljudje hudo stradati in veliko po-
manjkanje trpeti, ampak da tudi davkov ne
morejo redno plačevati. Ker pa davkar in smrt,
kakor pravi neki star pregovor kranjski, ni-
komur ne prizaneseta, ljudi zaradi zaostalih
davkov rubijo, dokler imajo kaj rubiti, napo-
sled pa posestvo samo pride na boben.

Kdor za narod ima srce in za revščino,
ki ljudstvo tare, ni neobčutljiv, tistega mora
silno boleti, če vidi, kako se posestvo za po-
sestvom spravlja na kant, družina za družino
pa na beraško palico. In kdo je v prvi vrsti
poklican potegniti se za revno ljudstvo in po-
magati mu iz nezadolžene revščine, kakor
ravno tisti možje, ktere ljudstvo izvoli za svoje
poslance ter jim zaupa korist dežele svoje?
In v tem oziru mora vsak nepristranski človek
pripoznati, da naši slovenski poslanci
niso nemarni in neobčutljivi za
stiske naroda, ki jih je izbral za
svoje varuhe in pokrovitelje ljud-
skega blagostanja. Vrlo in možato se
potegujejo za svoje rojake, ter jim pri vsaki
priliki skušajo zlajšati hudo breme, ki jih tlači.

12. junija so zopet povzdignili svoj glas, ter
v drž. zboru stavili ta-le predlog: „Glede na
to, da se na Kranjskem silno množe eksekutivne
prodaje zemljiš zaradi zaostalih davkov,
in da je bilo l. 1876 po eksekutivni dražbi v
črnomeljskem okraji prodanih 32 kmečkih po-
sestev, v novomeškem okraji 13, v krškem 4,
v kostanjeviškem 7, v metliškem 3, in so se
nektere kmetije čisto pod nič prodale, ter je
n. pr. črnomeljska davkarija v imenu države
kmetijo kupila za 5 gl.; glede na to, da se
zastali davki vključno temu silno naraščajo in
vse gospodarstvene zadeve vničiti začnejo; glede
na to, da se bo izvršitev davkarskih prememb,
kakor se kaže, zopet odložila, stavi podpisani
predlog: Visoka zbornica naj sklene, davkar-
skemu odseku se naroči, pozornost svojo obrni
na te nepravilne okoliščine in visoki zbornici
nemudoma predložiti nasvete, po katerih bi se
prodaja manjih zemljiš na Kranjskem za na-
prej odvrnila.“

Ta predlog je gotovo opravičen in živo
priča, da je tistim, ki so ga podpisali v resnici
mar za polajšanje in blagostanje kmečkega
ljudstva. Zato pa ti poštenjaki pač
tudi zaslužijo, da njihova imena
objavimo, da bodo naši ubogi Do-
lenjci poznali svoje prave prija-
telje. Sprožil je ta predlog dolenjski posla-
nec g. Pfeifer, podpisali so ga pa razun
njega izmed slovenskih poslancev še grofa
Barbo in Hohenwart, Herman, dr.
Vošnjak, Nabergoj in Vitežič, pa
16 drugih konservativnih poslancev.

Ali pa iz Kranjskega samo gospodje Pfeifer,
Barbo in Hohenwart sedé v državnem zboru?
Ali mar nima naša dežela deset državnih

poslancev? Kje je tedaj drugih sedem?
Dr. Razlag je nevarno bolan in je na odpustu
v Brežicah, a kje sta Dežman in Ho-
tschewar (Hočevan), ki sta bila ravno od
vas Dolenjcev izvoljena, da branita in zago-
varjata vaše koristi, kje pl. Langer, ki
mora iz lastne skušnje poznati revščino, ki
tare stran Dolenjsko, kje grof Thurn, kje
dr. Schaffer in dr. Supan? Kadar se v
državnem zboru sproži kak liberalen predlog,
čegar namen je v verige kovati kotoliško cerkev,
strahovati narodno duhovščino, ali ponemče-
vati po naših šolah, so ti gospodje gotovo
podpisani, zastonj pa išete njihovih imen na
predlogu, ki ima pozornost državnega zbora
obračati na žalostne razmere na Dolenjskem
in pripraviti ga, da poišče pripomoček, po
kterem bi se odvrnila prodaja malih zemljiš
na Kranjskem. Tako tedaj ti možje izvršujejo
poslanstvo, ktero ste jim vi izročili, tako se
potegujejo za vas in vaše potrebe!

Kako je pa to mogoče, bo kdo rekel, da ti
možje niso podpirali g. Pfeiferjevega nasveta?
Ali jih takrat morda na Dunaji ni bilo? Ali
morda niso vedeli za ta nasvet? Pač so bili
na Dunaji in gotovo so tudi vedeli za ta na-
svet, ali bi bili morali vsaj vedeti zanj, če bi
jim bilo resnično mar združenim z drugimi na-
šimi poslanci potegovati se za domačo reč.
Toda kaže se, da se nočejo pajdašiti z na-
šimi za vaš blagor tolikanj vnetimi ljudmi,
oni so se marveč pridružili tisti nemčursko-
liberalni stranki, ki misli, da bo dežela le
srečna, kadar svoj vrat upogne pod nemčursko
liberalni jarm, naj tudi ljudje lakote mrjo.
Edina skrb te stranke je tedaj ta, da bi po
vseh deželah vtrdila svoje gospodstvo, za vse

Minin in Požarski.

Po Petruševskem in drugih spisal J. Steklasa.

Ko je bil odstranjen Vasili Šajski z ru-
skega prestola, začel je upravljati z zemljo
bojarski zbor, dokler narod ne izbere carja.
Ali carja izbrati je bilo težko, taka nesloga
se je bila porodila med Rusi. Eni so hoteli
Kaluškega varuna; eni pa skupaj s zborom
bojarskim, nagibali so k stranki kraljeviča
Vladislava, in še eni niso hoteli niti tega niti
unega. A ne daleč od Moskve so stali Poljaki
in varun; Moskva pa bi mogla le težko od-
bijati od sebe oba dva; moralo se je podvizati
in izbrati ali Vladislava ali samozvanca. Pri-
vrženci kraljevičevi so nadvladali, izbrali so
njega, in vsa Moskva mu je prisegla vernost.
Ali ker so se bojari bali, da bi se morda
Moskvičani vzdignili za varuna, pripeljali so
vsled tega tajno po noči Poljake v Moskvo.

Kralj Sigismund je stal takrat še vedno
pred Smolenskom; Smolensk se je hrabro dr-
žal; vojvoda Šein je bil povsod sam, je vse
pregledaval, odbijal napade ter bodril vojnike.
Bojarsko veče (zbor) je poslalo semkaj svoje

poslance, ki so kralju sporočili, da je izbran
njegov sin za moskovskega carja. Prosili so
ga tudi, da bi sin smel sprejeti pravoslavno
vero poprej, nego bode prišel v Moskvo. Ali
kralj je hotel dobiti moskovsko državo zase
ne pa za sina; zatoraj je začel odlagati raz-
govore, lukaviti, zamamljivati poslance z raz-
nimi darovi ter započete poslove zaustavljati.
Čas se je tratil s prepiri in praznim besedo-
vanjem, stvar ni napredovala niti za ped; na-
zadnje se je pa kralj razsrdil na poslance, ker
niso hoteli nič popustiti, odpravil je v Poljsko
ter zapovedal tamkaj pridržati vse. Mej temi
poslanci je bil tudi metropolit rostovski Filaret
Romanov.

Kralj ni zlučavil za sebe nič dobrega,
nego je še celo sinu škodoval. V tem času pa
je ubil kaluškega varuna neki krščen Tatar
in naenkrat so Vladislava zapustili vsi njegovi
privrženci. Oni so se njega držali samo zato,
da se niso morali podvreči padlemu varunu,
a komaj so samozvanca odstranili, že niso ho-
teli na kraljeviča niti misliti. Rusi so se začeli
zbirati in razgovarjati, kako da se ima vsa
zemlja vzdigniti proti Poljakom in Litvanom

ter jih izgnati iz dežele. Patrijarh Hermogen
je to posebno želel. Kralj Sigismund je bil
namreč goreč katolik ter je je krepko in ne-
umorno podpiral latinstvo v svojih ruskih zem-
ljah, pravoslavje pa zatiral. Patrijarh Hermo-
gen je dobro razumel, da se bode ravno tako
godilo tudi v Moskvi, če pusté Sigismunda v
njo, in da bodo Poljaki prej ali kasneje spravi-
li rusko cerkev zopet pod rimskega papeža.
Hermogen, kot glavar ruske cerkve, ni mogel
pa tudi ni hotel tega dopustiti; on je začel
po pismih buniti mesta proti kralju; mesta so
se začela med seboj dogovarjati. Prvi se je
vzdignil Prokopi Ljapunov z Rjezanci. Dozdaj
je bil on veren kraljeviču Vladislavu, ker mu
je prisegel vernost ter se nadejal od njegovega
carstvanja boljše osode za rusko zemljo.
Ko je pa razvidel iz Hermogenovega pisma,
da je zamislil Sigismund čisto nekaj drugega
ter hotel Ruse samo zaslepiti, vzdignil se je
precej na Poljake; 25 mest je poslalo k njemu
svoje vojske in on jih je odpeljal proti Moskvi.
V kratkem pristopijo k njemu tudi Kazaki,
ki so služili poprej pri Tušinskemu varunu.
Ljapunov ni razmišljal zediniti se s Kazaki

druge reči so ti ljudje slepi in gluhi. Oni ne vidijo revšine, ki tare ubogo dolenjsko stran, oni ne slišijo joku s posestev pregnanih nedolžnih družin, oni mazinca ne ganejo, da bi ta britki stan ljudem polajšali, oni jih še milujejo ne, ampak se jim še posmehujeje. Vi bi tega ne verjeli, in tudi mi ne, če bi tega ne bil izdal njihov tukajšnji list, „Laib. Tagblatt“. V št. 135 od 15. t. m. namreč tudi ta ciganski list govori o revščini na Kranjskem in o predlogu g. Pfeiferja, in kaj mislite, kaj piše? On modruje, da se zemljiša na Dolenjskem le boje (angeblich) zaradi zaostalih davkov prodajajo in da je le zaradi tega toliko pomanjkanja in hiša za hišo pride na boben, ker naši kmetje vse zajedajo in zapijo. Potem pa ta turški list našteva, kaj in kolikokrat na dan naši ljudje jedo in zlobno pristavlja, da kmetje nikjer tako dobro ne živijo, kakor pri nas na Kranjskem. Kar se tiče prve trditve, turškemu listu priporočamo, da naj vpraša kancelijskega vodja naše hranilnice, ki mu bo povedal, da zemljiša na Dolenjskem niso le boje zadolžene: ampak da je skoraj polovica Dolenjske že lastnina hranilnice ljubljanske. Kar pa življenje na Dolenjskem zadeva, vsakdo, ki ga le količkaj pozna, vé, kako ljudje tam živijo, da so žganci zanje gostija, da kruha v premnogih krajih razun o velikih praznikih celo leto ne vidijo, da tolčejo zelje, repo in mrvico krompirja in še to največkrat neslano in nezabeljeno. In vino, ki ga delalci pijejo? Saj ga poznate sami, saj vam ni treba praviti, kakšno da je, ima pač po vinu ali bolje po jesihu okus, ali če je to vino, potem je tudi kostanj pečenka, ker je pečen.

Dolenjci pokazali smo vam, kdo da so vaši pravi prijatelji. Zopet imamo volitve, zopet se vam bodo ponujali za poslance Hočevarji in Dežmani, zopet vam v svojem lažnjivem oklicu „kmetje“ obetajo zlate gradove, toda povejte nam, hočete li res še tako abotni biti in voliti može, ki za vaš blagor nič ne store, in se vam le zaradi tega vsiljujejo za poslance, da bi pospeševali koristi nemčursko-liberalne stranke? Ne boste marveč od njih preverjeni volili može, kakoršni so g. Pfeifer, grof Barbo in njihovi tovarši, ki so pri vsaki priliki pokazali da jim je vaš blagor resnično pri srcu? Izvolite si svoje poslance sami, to vam pa svetujemo: Ne verjemite njih-

vim sladkim besedam, ampak sodite jih po njihovih delih!

Cerkev in nji potrebne osebe.

Cerkev ni abstrakten pojem, ampak je prava, samostojna, neodvisna družba; kot taka ima ude in služabnike in ima pravico do njih. Kristus vstanovil je cerkev in razdelil jo v učečo in slušajočo. Pravico in dolžnost učiti dal je apostelnom, izmed katerih je izvolil glavarja sv. Petra, in ker je hotel, da naj cerkev obstane do konca dni, hotel je tudi, naj imajo apostelnim nasledniki z istimi pravicami in dolžnostmi, hotel je naj vedno bodo škofje z glavo papežem. In ti višji cerkveni glavarji oddali so zaradi obilnega posla nekaj svojih opravil pripravnim, prosto voljenim možem, nižji duhovščini. In duhovščina, to so cerkvi potrebne osebe, so njeni služabniki; cerkev ima toraj pravico, nje voliti in gospodovati nad vso duhovščino. Kako da se godi volitev, to znači zgodovinsko pravo; kardinali volijo papeža, papež voli škofo in škofi nižjo duhovščino; tako je v principu, ki se je pa mnogo-vestno spremenil, tako da so dobili tudi druge osebnosti vpliv pri takih volitvah. Pa naj beže temu, kakor hoče, gotovo je, da ima cerkev pravico prosto voliti, izrežati in voditi svoje služabnike. To pravico imajo vse družbe, seveda kolikor jih ne omejujejo višje družbe; nad vsemi družbami razun cerkve — pa je država, seveda ne tako, da bi druge družbe ne imele samostojnega obstanka in nedotakljivih pravic, zato so v tem omejene od države. Cerkev pa le-tá ne more omejevati; cerkev je prosta v volitvi, izreži in voditvi duhovščine.

Cerkev je prosta v volitvi svojih služabnikov; ona voli si jih toliko in take, kolikor in kakoršnih potrebuje. Kolikor jih potrebuje; število je znano nji in le nji, ali da govorimo konkretno, papežu za škofo in škofom za duhovščino nižje vrste; oni vedo, koliko jih je potrebno, da morejo zadostovati dolžnostim svojega stanu in potrebam vernega ljudstva. Seveda, če se jih ne oglasi dosti sposobnih, ona ne more siliti nikogar, a prostosti je potreba, da morejo se oglašiti oni, ki se čutijo sposobne za težavnosti stanu, da jih more izmed njih voliti one, kateri so v resnici poklicani. Ti njeni pravici, ki izvirajo iz narave in namena cerkvenega, nasprotuje moderna vo-

jaška postava, ki ji iztrga toliko pripravnih mladenčev. Če se že sploh pri nabornih postavah sedanjega vojaškega veka ubraniti ne more, da semterje zadene ta osoda mladenča, kateri bi bil sposoben za cerkveno službo, je še tem manj mogoče pri novi naborni postavi, kateri morejo oditi le slabi, bolehní in prav mladi ljudje; bilo bi skoro nemogoče pri zaželeni postavi, ktera je že sprejeta na Laškem, vsled ktere niti bogoslovci, da celo že posvečeni niso gotovi pred vojaščino pred stanom ravno nasprotnim duhovskemu. Če je v marsičem huda že prva postava, tembolj huda je druga in skušnja uči, koliko mladenčev odtegne duhovskemu stanu, kolikim izgubi se leto ali več let najdražjega časa.

Ni pa ta cerkvena pravica škodljiva pravicam državnim? Tukaj tudi velja, kar sem opomnil že tolikokrat, da državina pravica ni neomejena. In če ima država pravico, s silo nabirati si vojakov, česar sicer jaz ne trdim, zakaj bi ne imeli državljani pravice, prosto si izvoliti duhovski stan? Pač se ni bati državi, da bi ji cerkev odtegnila preveč vojakov, marveč bati se je cerkvi, da bi ji svet ne vzel preveč tistih, ki so ji potrebni. In potem, če kdo stopi v cerkveno službo, še ni v vsem odtegnjen državi; državljan ostane, kakor je državljan oskrbnik kacega velikega posestnika ali kupca, in ima iste dolžnosti do države, da tudi dolžnost, drugim oznanovati pokorščino do nje. Kakor oni, ki vstopi v državno službo, ne izstopi iz cerkve, ampak ostane ud kraljestva božjega na zemlji in je dolžan cerkev bolj slušati, kakor ljudi, ki ji nasprotujejo, tako ne izstopijo iz države cerkveni služabniki, ampak ostanejo njeni podložni in morejo mnogo dobrega storiti za njen pravi blagor. Cerkev je toraj prosta pri volitvi svojih služabnikov in državljani morajo imeti prostost, izvoliti si cerkveno službo.

(Dalje sledi.)

Z bojišča.

Rusi so pri Braili prekoračili Donavo, to je najvažnejši novica, katero je danes telegraf raznesil po svetu. Če se ta novica potrdi, pričeli se bodo kmalo ljuti boji med Rusi in Turki, ki bodo odločili osodo južnih Slovanov in osodo Turčije. Ker se bode moral velik oddelek turške vojske obrniti proti vojski ruski,

samo da gotoveje izvrši podvzeto delo. Privrženci kraljeviča pa so hoteli Ljapunovu zmešati celo podvzetje ter so ga obseli v nekem mestu, ali nje je odbil vojvoda knez Dimitrij Mihajlovič Požarski. Kasneje so obseli oni samega Požarskega, ali Požarski jih je potolkel in razgnal na vse strani.

Poljaki so se obkopili v Moskvi ter se pripravljali za odpor. Do tega časa so bili oni mirni, Moskvičanov niso nadlegovali; komaj pa so čuli, da se je Rusija pobunila, začeli so razsajati in narodu razne krivice činiti. Poskusili so prisiliti patrijarha, da ne bi na nje bunil narod, ali Hermogen je bil oster starček, ki se ni dal od nobenega zapeljati, zatoraj ga Poljaki tudi niso prevarili, nego so ga postavili pod stražo zavoljo njegovih ostrih besed; narodu pa so zabranili hoditi v cerkev ter pobrali vsem orožje, še celo sekire tesarjem. Moskvičani so vse to trpeli. Konečno so Poljaki v torek, velikega tedna, sklicali voznike, da vozijo topove na stolpe. Vozniki niso šli, vzdignila se je buna, vpitje, grozjenje, kričanje. Nemcem se je reklo, da se Moskva buni; oni so se vrgli skupaj s Poljaki na neoboroženi

narod ter 7000 ljudi poklali v Kitaj-gorodu. V drugem mestnem delu, posebno v Belem-gorodu se je narod vendar nekako oborožil; začelo se je zvoniti plat zvona; ulice so se zgradile s stoli in mizami, s kamenjem in bruni; streljalo se je na Poljake in metalo nanje iz oken, kar je prišlo v roke. V tem času je prišel v Moskvo knez Požarski; on je potolkel sovražnike ter jih pregnal v Kitaj-gorod. Vsa Moskva je vstala; Poljaki so sprevideli, da ne morejo naroda nadvladati, zatoraj so pa sklenili mesto zažgati. Zapalili so zares Bjel-gorod, hud veter se je vzdignil ter razširil ogenj tako strašno, da je po vsem Bjel-gorodu plamen razsajal. Drugi dan so zapalili zopet na drugem kraju ter napali Požarskega. Požarski se je tolkel cel dan, dokler ni bil ranjen in odnešen v Troicki samostan. Mesto je pogorelo do tal ostal je samo oni del, kjer so se držali Poljaki: Kitaj-gorod pa Kremlj. V Moskvi se ni dalo nikjer prebivati, v lutem mrazu se je podal narod na polje.

Na veliko nedeljo prispela je vojska ruskih mest ter je oblegla Moskvo od vseh strani. Vojvode teh vojsk so bili Prokopi Ljapunov,

pa Kazacki atamani Zarucki in knez Trubeckoj. Med njimi pa se je porodil prepir in zavist; vsaki je hotel biti bolji od drugega. Ljapunov je bil vendar najbolj razumen in bolji nego drugi njegovi tovarši ali strašno ohol, zadirljiv, nesložen in krut. On je oporekal Trubeckemu in Zaruckemu radi poprejšnje službe pri varunu v Tušinu; pa ne samo ta dva, nego tudi vsi drugi odličnejši so morali mnogo od njega prestatí. Prosti Kazaki ga tudi niso ljubili zato, ker jim ni dal pleniti ter za samovoljstvo kaznoval nemilosrdno. Poljaki, ki so bili v mestu, zvedili so vse to ter so poskrbeli za to, da se Ljapunov pogubi. Oni so napisali list, v katerem se objavljuje vsem mestom, da se bodo pokončali vsi Kazaki, kjerkoli se bodo našli, precej ko se bode Moskva oslobodila. Pod leto pismo pa so podpisali podpis Ljapunov. Poljaki pošljejo potem pismo Kazakov, le-ti se pobunijo, zberejo, pokličejo med se Ljapunova ter ga naravnost ubijejo.

(Dalje sledi.)

ki je pri Braili prišla čez Donavo, bode ostalim oddelkom ruskim veliko lažje brez posebnih žrtev priti čez velikansko vodo, vojna turška pa bode prišla v nevarnost, da jo bodo Rusi stisnili od dveh strani, če se urno od Donave ne bode pomaknila nazaj v deželo. Tudi Črnogorcem bo to jako dobro došlo, ker jih je začela turška sila stiskati od vseh strani. Toda branijo se hrabro in kažejo, da so še vedno isti krepki in neprestrašeni junaki. Iz Cetinja se 16. t. m. poroča: Na Rašini glavi bil je krvav boj med 10.000 Turki in 3000 Črnogorci, ki so Turke podili do Spuža. Turkov je palo čez 2000, Črnogorcev 115. Na Jelovici so dalje potokli Mehmed-Alia paša, ki je bil prišel od Berana in popalil turške Vasojeviče. Turkov je palo 1000, Črnogorcev se ne ve koliko. Vendar pa tudi oni trpé veliko škodo, ker kotorskim občinam že pomanjkuje prostora za ranjene Črnogorce, ki dan za dnem prihajajo tje. 15. t. m. je Sulaiman paša Nikšić zopet preskrbel z živežem potem pa jo vdaril proti Ostrugu, kjer je glavni stan črnogorske vojske. Mehmet-Ali je zasel Vasajeviče v Črnigori, Ali Saib pa je bil napal Danilov grad, a je bil odbit.

Neki telegram iz Zadra poroča, da so Turki v treh oddelkih v Črnogoro pridrli, namreč v Brsno, po dolini skoz katero teče reka Četa, pa v Bogetič. Pa vsi ti kraji niso na Črnogorski, ampak na turški zemlji, nekoliko ur od meje črnogorske.

V Aziji se Rusi in Turki vsaki dan sprijemajo. Glavna armada ruska stoji pri Karsu, Muktarpaševo desno krilo pri Toprokalu, levo pa pri Perekgerdu. Turško brodovje je iz Suhumkalea odjadralo in se ne ve kam; 13. t. m. so turške ladije streljale v mesto Itori, ki leži proti jugu od Suhumkalea, pa so bile primorane odriniti. Obrist Samojlov je po tolkel pri Aktaš-Auhu zbrane vstajnike, Šelkovnikov pa je vtrdil Soči na Črnem morji. V Erzerum prišla je Turkom na pomoč na novo osnovana madjarska in poljska legija. Egiptovske čete pa so odšle v Varno.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 20. junija.

V državnem zboru je ministerski predsednik na interpelacijo Pfeiferjevo o razpuščenju kranjskega deželne zbornice 19. t. m. govoril, da ima krona neugovornljivo pravico razpuščati deželne zbornice. Volitve pa so se razpisale zdaj z ozirom na posebne razmere Kranjske. — Predlog poslanca Pfeiferja, o katerem govorimo v današnjem vvodnem članku, izročil se je proračunskemu odseku v pretres in poročanje. Denarni minister je rekel, da ni res, da bi se na Kranjskem brezobzirno davek pobiral; napake pa se bodo odstranile. Če bi se zemljišni davek bolj hitro vredil, bilo bi to najboljše sredstvo tožbam v okoliščini, rekel je minister. — Pri neki konferenciji poslancev je ministerski predsednik rekel, da državni zbor najkasneje 15. julija gre na počitnice, in zborovanje zopet prične 1. septembra. Delegaciji se snide, kakor je ministerski predsednik rekel, meseca septembra, gališki zbor pa meseca oktobra.

Našim turkom dela to hude preglavice, da fzm. Mollinary in baron Rodič bivata na Dunaju, in da se je vojni minister grof Bylandt 17. t. m. dalj časa z njima razgovarjal.

Na Tirolskem bil je v bocenskem okraju je 18. t. m. za državnega poslanca

izvoljen konservativni kandidat Franc pl. Zallinger.

Ogerska regnikolarna deputacija je prebrala avstrijsko poročilo in sklenila obširno odgovoriti. Hrvat Jakič je zopet predložil poseben nasvet.

Vnanje države.

Turška zbornica se ima danes skleniti. Iz proračuna je zbrisala 3 milijone gld.

Na Francoskem je večina senatovih odsekov za razpuščenje narodne skupščine. Gambettovci se tolažijo, da bodo pri volitvah zopet zmagali. Se bo videlo.

Nemčija bode 77 milijonov 731.321 mark (marka = pol pol goldinarja) vzela na posodo. Od Francozov prejeta velikansko vojno odškodnino so tedaj kaj hitro zapravili!

Srbski knez ima danes zopet razgovor z ruskim carom. Naši vladni listi trdijo, da to nima nobenega političnega namena (?).

Izvirni dopisi.

Iz Mirnepeči, 18. junija. — X. — (Volitve, sviloreja, letina.) Danes dopoldne smo imeli v naši srenji volitve volilnih mož. Zbog mnovega dela na polji, zlasti na košeninah, je bilo malo volilcev prišlo na volišče. Izvoljeni so — tako upamo — zanesljivi možje, ki bodo trdno stali za narodno stvar vkljub pritiskanju in mnogim lažem nemčurske stranke. Nekateri izmed njih so že pri zadnjih volitvah za državni zbor jasno pokazali svojo zanesljivost. Zakaj bi pa zdaj vsi ne stali trdni za narodno stvar, ko so začeli spoznavati, da brezverska nemčurska stranka povikšuje davke in uporablja národove žulje v svojo korist, ne pa za blagostanje naroda našega. — Naj še omenim, da so tudi našemu g. županu nemčurji poslali nekaj svojih oklicev „kmetje“; pa bi bili bolje storili, ko bi jih v kaki štacuni bili menjali za „bonboni“; kajti možje ne grede radi na limanice.

Naš gosp. župnik, ki se že 20 let pečajo s svilorejo, imajo prav lepe svilne črviče, nekaj francoskega, mnogo pa domačega semena. V vseh 20 letih niso imeli sploh tako lepih in zdravih črvičev kakor letos. Tudi naš gosp. župan Rus in Povše Janez, posestnik na Podborštu, imata obilo te robe, ki je vredna, da si jo vneti svilorejci ogledajo. Kdor je svilorejec in želi dobrega semena, naj se kmalo priporoči zanj pri omenjenih gospodih. —

Letina pri nas do sedaj prav dobro kaže. Stari ljudje že mnogo let ne pomnijo sploh tako lepe strni, kakor — je letošnja. Saj pa tudi komaj čakamo bogate žetve; kajti ljudstvo je v pomanjkanju; celó premožnejši kmetje morajo žito kupovati, nekateri izmed njih še na dolg. Tudi trta, dasi je bila pozimi in pomladi pozebla nekoliko, ima precej lepega grozdja, ki pa sploh še ne cveté. Ako ne pride kaka nesreča v gorice, upamo toliko vina, kakor ga je bilo predlanskim. Bog ohrani poljske in gorske pridelke ubogemu kmetu!

Iz Št. Vida poleg Zatičine, 17. t. m. To je bil dan, ki nam ga je dal Gospod, in o katerem smo se veselili v Gospodu. Sicer smo škofovsko petdesetletnico papeža Pija IX. po naukazu škofijskem praznovali 3. junija; posebno ali narodovsko svečanost to pa smo sklenili s svetega Vida praznovanjem ter obe obhajali danes tudi iz tega razloga, ker so ta dan bili izvoljeni za papeža in stopili v 32. leto svojega najvišjega vladanja. V ta namen se v soboto večer ob 1/2 10, ko za- pojo zvonovi, posveti po vsej fari in od farne

cerkve in največe hiše do najmanjše in najbolj oddaljene bajtice je migljalo vse v lučicah in preslavljal sv. Vida pa sv. Očeta Pija IX. Pokali so krasno možnarji in tu in tam so goreli umetni kresovi tudi kakor unidan pred drugo nedeljo po binkošti, do 1/2 11 v noč, kedar so jeli polagoma ugasovati. V nedeljo je v krasno opravljeni cerkvi služil g. msgr. L. Jeran veliko sv. mašo, pred njo pa je slovesnosti primeren govor imel g. J. Marn. Kar je v cerkvi človeka posebno ginilo, bilo je to, da so na koru, kjer orgljanje in petje začasno vrlo preskrbljuje g. J. Podboj, dokler ni sposobnega organista in se učitelji krčijo, zapeli in po vsej cerkvi navdušeno poprijeli Pijevo himno. Hvale vredna je duhovna edinost, ktera se je tu očitno pokazala, in v tem obziru se St. Vidska duhovnija brez baharije imenovati sme prva v škofiji Kranjski. Čast, komur čast!

S Primskovega, 15. junija. (Nemčurski oklic. Papeževa slovesnost. Slovensko vradovanje.) Tukaj priloženo opominjevanje se pri nas med kmete razpošilja v prevdarek in premislek, (namreč volilni oklic nemčurski Vred.) od kod da je, ne vem, ker ni podpisano. Ljudje pa ne verjamejo in se boje, da bi se na limanice ne vjeli, zato so bili prišli vprašati, kako in kaj. Prav bi bilo, da bi se te laži zavrnilo, da bomo vedeli, kam in kako se imamo držati. (Se je zgodilo v „Slovincu“ od 16. t. m. Vred.)

Petdesetletnico sv. Očeta smo tudi pri nas prav slovesno obhajali. Kresov je bilo z našega hriba videti po višinah kakor zvezd na nebu. Bil je kres pri kresu in nar več na šentvidsko stran. Ljudje so prepevali in s samokresi pa možnarji streljali, da je bilo kaj.

Večkrat se sliši, da gosposke županstvom nočejo pošiljati slovenskih dopisov. Jaz pa poznam župana, ki se je nemških dopisov iz vradnije odkrižal. Rekel je okrajnemu glavarju, da ne sprejme nobenega dopisa več v nemškem jeziku. In ko mu je glavar odgovoril, da slovenski ne zna, ga je župan vprašal, zakaj pa da zdaj slovenski z njim govori? Glavar mu je odgovoril, da govoriti že zna, veliko besedi pa je, ki jih on ne ve po slovenski povedati, kakor „abhandlunga“ vtubulirati itd. Toda župan ga je zavrnil, če teh besedi po slovenski ne ve, naj mu jih pa tako piše, kakor so bilé dozdej v navadi, ker jih bo on že razumel, nemške dopise pa bode nazaj pošiljal, ker si za nje ne bo tolmača iskal. Zdej se mu pošiljajo samo slovenski dopisi, le malo kje je kaka nemška beseda. Ko bi bili vsi župani tako odločni, bi se gotovo že povsod vradovalo slovenski.

S Trsata nad Reko, 4. junija. (Papeževa slavnost.) Slovenec, kder si koli bodi, in ako je daleč od mile mu domovine, zna in ve, a tudi pokaže javno lepe svojo domače običaje. Vsakovrstne redne praznike slavi isto tako, kakor jih je nekelej v lepej svojej deželi pri prijateljih in znancih, a izvanredne praznuje tako, kakor si misli da jih tudi njega rojaki, ki jih ni nemila osoda izgнала iz očinskega zavičaja. Nu, v kolikor se veselimo, kadar nam ljubeznivi roditelji obhajajo spomin svoje večletne srečne zaroče, toliko in še bolj z navdušenjem je ves razsežni katoliški svet radoval se včerajšnjega visocega dneva, ko je mogočni oče vseh milijonov katolikov v starodavnem Rimu slavil petdesetletnico svojega višjega škofovskega vladarstva. A tega svojega nepopisnega veselja ni hranil in skrival verni katolik v srcu svojem, nego iznašal ga je na videle in deleč svojo notranjo radost s svojimi drugovi, je njim in sebi po

starem uže izreku, umnožaval vzvišene občutke. Osobito so na ta svoj nalog pazili duševni nam voditelji, kateri so z vanjskimi obredi vedeli pridobiti vsakega krščana srce za-se ter mu jasno pokazali visokega dneva vrednost. Sobotnji večer že, kadar se je mrak polegal na ogromne Učke (monte maggiore) vrh spuščajoč se polagoma na morja kvarnerskega razsežno ravan ter ko se je bezbožnica Reka usnivala v sladek san — zadoneli so na skalnej vršini trsatskega hriba ubrani zvonovi, zablestela cerkev loretske bogorodice v sjaju premnogih lučic — in glasno je odmevala od blizu in daleč od veličastnega pritrkavanja vsa narava. Slavnostnega dneva jutranja molitev donečih zvonov z višine družila se je z rumene zore prvimi žarki ter pozdravljala novi dan. Velika maša ob desetih dopoldne in popoldanska služba Božja privabila je bila veliko množico katolikov na molitev za blagoslov nebeškega vsevladajočega Očeta vidljivemu upravitelju zadruga narodov — sv. Cerkve: želja vsakega posameznika pa mora biti in tudi gotovo je: Bog nam ohrani sv. Očeta Pija IX.

Domače novice.

V Ljubljani 21. junija.

(Ali velja postava, ali le višji ukaz?) V zadnjem listu smo omenjali nekega ukaza deželne vlade Kranjske in dopisa nekega okrajnega glavarstva ki je nekemu mestnemu županu vrnilo imenik volilcev z naročilom, da naj ga prenaredi, ker se po višjem ukazu (über höhere Anordnung) tretjina pri hišnem in zemljišnem davku ne sme prištevati k direktnim davkom. Ob enem smo objavili dotično denarno postavo, po kateri ta tretjina nadomestuje dohodninski, tedaj direktni davek. Da bi pa še bolj za gotovo zvedeli od kod izvira ta „höhere Anordnung“, obrnili smo se po telegrafu kar naravnost na Dunaj s prашanjem: ali ondi izvira ta „höhere Anordnung“, in došel je odgovor, da na Dunaju na višjem mestu o tej „höhere Anordnung“ nič ne vedo, ki bi denarno postavo drugače tolmačila, kakor je jasna po besedah njenih in je pri vsih dose-danjih volitvah veljala. Po tem takem tedaj velja postava, po kateri se ima rednim davkom prištevati tudi tretjina in vsak župan ima pravico in celo dolžnost braniti postavo in protestirati zoper vsakakoršno drugo tolmačenje postave, ter vse volilce imeniku pridejati, ki s to tretjino plačujejo vsaj 10 gld. davka. Enako naj tudi reklamirajo volilno pravico vsi volilci, ki s to tretjino plačujejo 10 gld. davka, pa bi se vsled omenjene „höhere Anordnung“ morebiti izpustili iz volilnega imevika.

(Narodni volilni odbor), ki si je enoglasno za načelnika izbral g. dr. Jan. Bleiweisa in s tem pokazal, da v odboru so vsi enih misli — Slovenci, priporoča rodoljubom po deželi, da bi mu precej naznanili izid volitev volilnih mož, da bode precej vedel prevdariti, kakšnega vspeha se imamo nadejati pri volitvi poslancev. Tudi vredništvu „Slovenca“ bode s takimi kratkimi poročili jako vstreženo. Zarad poslancev naj naši prijatelji nekoliko potrpe. Kakor hitro bo odbor iz okraja metliškega in iz Notranjskega zvedel mnenje tamošnjih rodoljubov, bode imena kandidatov nemudoma objavil.

(Iz seje dež. odbora 16. junija.) Vodstvu deželne vino- in sadjerejske šole Slapinske se je dovolil z učenci izlet na Goriško na ogledovanje nekterih posebno umno obdelanih vi-

nogradov in kmetij. — Predlogu deželnega šolskega sveta za podelitev podpore 50 gld. neki učiteljski vdovi se je pritrnilo. — Pogorelcem v Jablani v občini Mirna Peč se je dovolilo 300 gld. podpore, selanom nekaterih krajev v občini Raka, kateri vsled zadnjih slabih letin trpijo hudo pomanjkanje živeža, pa 1000 gld. iz deželnega zaklada. „Nov.“

(Rodoljubi pozor!) Na kmetih je navada, da se vsak razglas ob nedeljah po službi božji pri farni cerkvi zbranimu ljudstvu okliče.

Počil je pa glas, da nekateri župani mislijo volitev volilnih mož s tem oklicati, da bodo dotični razglas doma pri svojem stanovanju, ali uradnji županstva na desko (tablo) nabili.

Ta oklic sicer ni navaden in v smislu volilne postave; ker je pa vendar le mogoče, da se to zgodi, opominjamo domoljube naše; naj pazijo dobro na enake oklice po zanesljivih ljudeh, ki v vasi županstva stanujejo; in kakor hitro to zapazijo, naj ali oni sami ali pa po zanesljivih ljudeh, v vseh k županiji spadajočih vaseh volilcem od hiše do hiše nemudoma na povedo, kje, kateri dan in ob kateri uri da bo volitev, Tudi naj jih opominjo, da naj gotovo vsak o pravem času k volitvi res pride.

(Prvi občni zbor „Cecilijinega društva“) je bil jako dobro obiskan. Vdeležilo se ga je mnogo, zlasti muzikalično več ali manj izobražene, prečastite duhovščine; zastopano je bilo pa tudi svetovništvo, med tem še posebno ljubljansko in nekoliko tudi zunanje učiteljstvo. Zborovanje se je vršilo v navzočnosti milost. kneza škofa v škofovski palači in sicer v krasni sobani, ktero so milostni knez, ki so tudi pokrovitelj novemu društvu, za ta dan v ta namen prepustili blagovolili. — Glasbene produkcije pod izbornim vodstvom odličnega pevovodje g. Ant. Foersterja v stolni cerkvi, in č. o. Angelika Hribarja pri oo. frančiškanih vršile so se sijajno. Tu se je vsakdo prepričati zamogel, da pravo cerkveno petje in godba, zlasti cerkveni koral, ni dolgočasen in žalosten, temuč veličasten in mogočen, vreden in dostojen. Toda o teh produkcijah pozneje kaj več. Bodi nam toraj mlada družba sv. Cecilije, ki si je postavila blagi in visoki namen, reformirati cerkveno glasbo, iz srca pozdravljena, in mi ne moremo drugače, kakor zaklicati z navdušenim o. Hugolinom Satnerjem: Vivat, crescat, floreat! Bog daj mladi družbi mnogo vrlih požrtvovalnih moči, pa tudi veliko število darežljivih podpornikov in resničnih prijateljev!

(Česar se človek mlad ne vadi, star ne zna.) Gorje, kedar se resnica tega pregovora spolnovati začne nad sedanjo šolsko mladino, kar tiče duhovne cerkvene vaje in službo božjo. Kar se je v temelju potreslo šolstvo, odpada kamen za kamnom, in če se skoraj na bolje ne obrne, razpade naposled vse poslopje. Letos se cerkvenih obhodov ali procesij prošnji teden niso vdeleževali učenci iz nobenih šol, in ker se nauk šolski begati ne smé po nobenem cerkvenem pravilu, nekteri tiste dni še sicer navadne šolske maše niso imeli. Kar blagosrčno mladino slovensko pa letos najhuje boli, je to, da se jej je po dvajsetletnem spodbudnem obhajanju popolnoma vzel sv. Alojzija praznik in spremenil v navadni šolski delavnik. Obhajal se je god šolarskega zavetnika časih prav slovesno in milo, ter navadno se je sklepalo z njim prvo sv. obhajilo in so takim prvencom radi pridruževali se pridni drugi učenci, ter prejimali o njem svete zakramente. Odslej ima vse to nehati. Koliko dejanjskega blagoslova jenja s tem vred za šolo in šolarje! Kako bi pač vzdihnili o tem razrušenju ranjki

katehet A. Globočnik, ranjki ravnatelj J. Nečasek, in drugi, po katerih blagem prizadevanji so enake bogoslužne svečanosti bile vpeljane na blagor šolski mladini. Kako bode tej mladini mogoče v prihodnjem življenju izpolnovati, česar se v mladosti učila in vadila ni, in kako more taka mladina biti nada boljše bodočnosti?

(Letno poročilo „Sokolovo“) prišlo je ravnokar na svetlo in kaže, da ima društvo 122 udov. Dohodkov je imelo 1222 gld., stroškov skoraj ravno toliko. Premoženje znaša 1172 gl.

(Občni zbor „narodne tiskarne“) bil je v nedeljo 17. t. m. Bilanca, ktero vsak ud dobi, ki se pismeno oglasi pri upravnem odboru, kaže, da je bilo l. 1876 dohodkov 22.905 gld. 16 kr. stroškov pa 20.123 gld. 50 kr., toraj čistega dobička 2781 gld. 66 kr., ali po postavnem odpisu 976 gld. 15 kr. Nasvet, da se pri delnicah odpiše 40 odstotkov in se delnice sedaj glasé le na 60 gld., je bil sprejet. V upravni odbor so bili izvoljeni: dr. Ahačič, dr. Dominkuš, Hren, Kadilnik, Kočever, Kolman, Kreč, dr. Moše, dr. Munda, Naglič, Pfeifer Vljem, Robič, Tanšek, dr. Zarnik in Žugar. V pregledovalni odsek pa: Klun, Kadilnik, dr. Poklukar, Souvan, Vilhar.

Razne reči.

— Duhovske spremembe. V Lavantinski škofiji: Č. g. Martin Šket je postal župnik pri sv. Rupertu nad Laškim. — Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Janez Kunec k sv. Lovrencu na Dravskem polju; Matija Kelemina k sv. Lenartu v Slov. goricah, in Anton Suhač k Veliki nedelji. — Žusemska fara je vnovič do 18. t. l. raspisana. V ljubljanski škofiji: Č. g. Anton Mazek je postal administrator na Črnučah.

— Razpisi učiteljskih služeb. Na enorazredni ljudski šoli v Vodica je učiteljska služba z letno plačo 500 gld. in prostim stanovanjem izpraznjena. Prošnje pri krajnem šolskem svetu v Vodica do 15. julija 1877.

Telegrafične denarne cene 29. junija.

Papirna renta 60.10 — Srebrna renta 65.60 — Zlata renta 71.80. — 1860letno državno posojilo 110.75 Bankinske akeije 784 — Kreditne akeije 140.25 — London 26.60 — Srebro 111.40. — Ces. kr. cekini 5.99 — 20-rankov 10.13 1/2.

Denarstvene cene. 19. junija.

	Denar.	Blago
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	61.—	61.20
5% renta v srebru	66.40	66.60
4% renta v zlatu (davka prosta)	72.85	73.—
Srečke (lozi) 1854. l.	108.75	109.50
„ „ 1860. l., cell.	111.50	112.—
„ „ 1860. l., petinke	119.75	120.25
Premijski listi 1864. l.,	130.50	131.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	97.—	98.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	96.—
Ogerske po 5%	73.—	74.—
Hrvaške in slavonske po 5%	85.—	87.—
Sedmograške po 5%	72.—	72.50
Delnice (akeije).		
Nacionalne banke	782.—	783.—
Unionske banke	46.—	46.50
Kreditne akeije	142.30	142.40
Nižoavstr. eskomptne družbe	645.—	655.—
Anglo-avstr. banke	68.75	69.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	162.—	162.75
Tržaške „ 100 „ k. d.	119.—	121.—
„ 50 „ „ „	60.—	61.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	28.—	29.—
Salmove „ 40 „ „ „	40.—	40.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	28.50	29.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	29.50	30.50
St. Genois „ 40 „ „ „	28.50	29.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	25.—	25.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	23.—	23.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.94	5.96
Napoleons'or	10.6	10.8
Srebro	111.25	111.50